Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2021-0702
(prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter en mr. T.A. Tang, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 8 februari 2021
Ingediend door	: De consument
Tegen	: Achmea Schadeverzekeringen N.V., h.o.d.n. Interpolis, gevestigd te Apeldoorn, verder te noemen de verzekeraar, waarbij de uitvoering van de rechtsbijstand is overgedragen aan Stichting Achmea Rechtsbijstand, verder te noemen de uitvoerder
Datum uitspraak	: 4 augustus 2021
Aard uitspraak	: Niet-bindend advies
Uitkomst	: Vordering afgewezen
Bijlage	: Relevante bepalingen uit de verzekeringsvoorwaarden

Samenvatting

Rechtsbijstandverzekering. Klacht over dekking. De uitvoerder is niet verplicht rechtsbijstand te verlenen aan de consument voor het kort geding waarbij wordt gevorderd dat hij de woning van zijn partner, die de verzekeringnemer van de rechtsbijstandverzekering is, verlaat. Dit komt omdat geschillen die te maken hebben met een samenlevingscontract van dekking zijn uitgesloten. De klacht is ongegrond en de vordering wordt afgewezen.

1. De procedure

1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de uitvoerder; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de uitvoerder.

1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.3 De consument heeft gekozen voor een niet-bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar niet aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De partner van de consument (hierna: de verzekeringnemer) heeft een particuliere rechtsbijstandverzekering bij de verzekeraar afgesloten. De verzekeraar heeft de uitvoering van de rechtsbijstand aan de uitvoerder uitbesteed.

2.2 Op de rechtsbijstandverzekering zijn onder andere van toepassing de voorwaarden LEX-RV-57-191 (Rechtsbijstand Basis) en LEX-RV-54-191 (Rechtsbijstand Consument en Wonen) (hierna: de voorwaarden). De voor dit geschil relevante bepalingen zijn opgenomen in de bijlage bij deze uitspraak.

2.3 De consument en de verzekeringnemer zijn op 18 december 2006 een samenlevingscontract aangegaan en woonden tot 16 januari 2020, het moment dat de verzekeringnemer werd opgenomen in het ziekenhuis, samen in de woning die eigendom is van de verzekeringnemer.

2.4 Na de ziekenhuisopname is de verzekeringnemer niet meer teruggekeerd naar de woning. Sinds maart 2020 woont de verzekeringnemer in een verzorgingstehuis op een psycho-geriatrische afdeling waar zij 24 uur per dag wordt verzorgd.

2.5 De verzekeringnemer is bij beschikking van 6 maart 2020 onder bewind gesteld wegens haar lichamelijke of geestelijke toestand. Daarnaast is in die beschikking [naam van het bewind-voeringskantoor] benoemd tot bewindvoerder.

2.6 Bij beschikking van 18 juni 2020 heeft de kantonrechter een machtiging verleend voor de inzet van mr. [naam advocaat] om de verzekeringnemer bij te staan voor het voeren van onder meer een procedure om de consument uit de woning te laten vertrekken.

2.7 In verband met een aangekondigd kort geding, heeft de consument op 24 juli 2020 een beroep gedaan op de rechtsbijstandverzekering.

2.8 Op 5 augustus 2020 is de consument in kort geding gedagvaard waarbij wordt gevorderd dat de consument de woning verlaat. Op de dagvaarding staat de verzekeringnemer als eiser vermeld.

2.9 De uitvoerder heeft de consument bij brief van 3 augustus 2020 bericht dat er geen dekking bestaat voor het verzoek om rechtsbijstand omdat de consument als medeverzekerde een geschil heeft met de verzekeringnemer. Daarnaast is er geen dekking omdat het conflict te maken heeft met de beëindiging van een samenlevingscontract.

2.10 De consument kan zich niet vinden in het standpunt van de uitvoerder en heeft daarom een klacht bij Kifid ingediend.

2.11 Vervolgens heeft de voorzieningenrechter bij vonnis van 26 maart 2021 de consument veroordeeld tot het verlaten van de woning binnen één maand na betekening van het vonnis.

In het vonnis stond voor zover relevant:

"(…)

3.2 Daartoe voert [achternaam van de verzekeringnemer] -samengevat- het volgende aan.

(…)

Zodoende zal de woning te gelde moeten worden gemaakt. Hiervoor zal [achternaam van de consument] de woning moeten verlaten. Hij is hiertoe volgens [achternaam van de verzekeringnemer] ook gehouden, aangezien de samenlevingsovereenkomst is geëindigd wegens het feitelijk verbreken van de samenleving (artikel 13 onder d van de overeenkomst).

(…)

Op grond van de overeenkomst mocht [achternaam van de consument] na het eindigen van de overeenkomst nog drie maanden in de woning blijven wonen en die termijn is verstreken, aldus [achternaam van de verzekeringnemer].

(…)

4. De beoordeling van het geschil

(…)

4.5 De vordering tot ontruiming van de woning is gegrond op het eindigen van de samenlevingsovereenkomst. De vraag of deze overeenkomst is geëindigd op grond van de opzegging door mr. [achternaam van de advocaat] in maart 2020, kan buiten beschouwing blijven. Tussen partijen is immers niet in geschil dat [achternaam van de verzekeringnemer] en [achternaam van de consument] al geruime tijd in de registers van de burgerlijke stand op verschillende adressen staan ingeschreven. Verder volgt uit de stukken, waaronder de verklaring van dr. [achternaam van de arts], dat [achternaam van de verzekeringnemer] afhankelijk zal blijven van intensieve begeleiding en verzorging in een zorgcentrum en definitief niet naar de woning zal kunnen terugkeren. Uit deze omstandigheden volgt dat de samenleving tussen [achternaam van de verzekeringnemer] en [achternaam van de consument] feitelijk is verbroken (en verbroken zal blijven) en dat de samenlevingsovereenkomst op grond artikel 13 van de overeenkomst is geëindigd.

(…)

4.7 Nu de overeenkomst is geëindigd en de termijn van drie maanden na het verbreken van de samenleving, waarin [achternaam van de consument] gerechtigd was in de woning te blijven wonen, is verstreken, verblijft [achternaam van de consument] naar het voorlopige oordeel van de voorzieningenrechter op dit moment zonder recht of titel in de woning. De voorzieningenrechter acht het alleszins aannemelijk dat een bodemrechter tot eenzelfde oordeel zal komen. De vordering tot ontruiming zal dan ook worden toegewezen.

(…)"

De klacht en vordering

2.12 De consument vindt dat de uitvoerder zijn verzoek om rechtsbijstand voor het kort geding onterecht heeft afgewezen. Hoewel hij op het klachtformulier een schadebedrag van € 10.000.000,- heeft ingevuld, heeft hij zijn vordering aanvankelijk gematigd naar € 1.000.000,-. En na wijziging in zijn repliek vordert de consument dat de uitvoerder alsnog dekking verleent en alle gemaakte kosten en gevolgschade vergoedt. Ter onderbouwing van zijn vordering heeft de consument de volgende argumenten aangevoerd.

2.13 Het geschil waarvoor een beroep op de rechtsbijstandverzekering is gedaan gaat feitelijk over het betalen van de zorgkosten van de verzekeringnemer en om dit te bereiken wordt er een ontruimingsprocedure gestart. De samenleving is niet beëindigd. De consument verwijst in dit kader naar het samenlevingscontract, de testamenten van hemzelf en de verzekeringnemer en een regeling uit het fiscaal recht waarin is bepaald dat gehuwden of geregistreerde partners ook fiscale partners blijven als een van de echtgenoten of partners is opgenomen in een zorginstelling. Bovendien is het beroep van de uitvoerder op artikel 7 van de voorwaarden, door te stellen dat er sprake is van beëindiging van de samenleving, onredelijk. De uitvoerder gaat hier volledig voorbij aan de gevolgen die het kort geding meebrengt.

2.14 Van een geschil met de verzekeringnemer is geen sprake. De bewindvoerder heeft op eigen instructie - en dus niet op instructie van de onderbewindgestelde verzekeringnemer - gehandeld. In dit verband verwijst de consument naar jurisprudentie over onderbewind-stelling van personen in coma of anderszins wilsonbekwaam zijn. De bewindvoerder is niet bevoegd om hoogstpersoonlijke rechtshandelingen te verrichten. Dit blijkt ook uit de pleitnota die de consument bij zijn repliek heeft overgelegd en het kort geding.

2.15 Voor zover er wel sprake is van een geschil tussen de verzekernemer en een mede-verzekerde, heeft de uitvoerder nagelaten om de verzekeringnemer op grond van artikel 16 van de voorwaarden te vragen of zij het goed vindt dat de consument gebruik maakt van rechtsbijstandverzekering. De consument treedt in het kort geding op voor belangen van hemzelf en de verzekeringnemer die zelf geen beroep op de rechtsbijstandverzekering heeft gedaan.

Het verweer

2.16 De uitvoerder heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

3.1 De vraag die de commissie moet beantwoorden is, of de uitvoerder het verzoek om rechtsbijstand mocht afwijzen.

Juridisch kader

3.2 Of de uitvoerder rechtsbijstand voor een geschil moet bieden, hangt af van wat in de voorwaarden is bepaald. In die voorwaarden staat wat partijen met elkaar hebben afgesproken. De consument en de uitvoerder verschillen onder andere van mening over de uitleg van artikel 7 van de voorwaarden.

3.3 Voorop staat dat bij de uitleg van een schriftelijk contract, zoals een verzekering, steeds van beslissende betekenis zijn: alle omstandigheden van het concrete geval, gewaardeerd naar hetgeen de maatstaven van redelijkheid en billijkheid meebrengen.[1] Over de voorwaarden in een consumenten-verzekeringsovereenkomst wordt meestal niet onderhandeld. Hebben partijen inderdaad niet onderhandeld over de voorwaarde(n) waarover zij van mening verschillen, dan geldt dat de uitleg van die voorwaarde(n) met name afhankelijk is van objectieve factoren, zoals de bewoordingen waarin de voorwaarde is gesteld, gelezen in het licht van de verzekeringsvoorwaarden als geheel.[2] Deze uitlegmaatstaf is in deze zaak van toepassing.

3.4 Daarbij geldt dat bij een consumentenovereenkomst, zoals de onderhavige verzekering, de bepalingen voor de consument duidelijk en begrijpelijk moeten zijn opgesteld. Bij twijfel over de betekenis van een bepaling gaat de voor de consument meest gunstige uitleg voor. Dit is de zogenoemde contra proferentem-regel, die is opgenomen in artikel 6:238 lid 2, tweede zin, Burgerlijk Wetboek (hierna 'BW').

Artikel 7 van de voorwaarden

3.5 De commissie is van oordeel dat artikel 7 van de voorwaarden duidelijk en niet voor meerdere uitleg vatbaar is, althans voor wat betreft het onderhavige geschil tussen partijen. Artikel 7 van de voorwaarden begint met de vraag *"Bij welke geschillen is rechtsbijstand niet verzekerd?"*. Aansluitend volgt een opsomming van diverse geschillen. Hieruit is af te leiden dat geen rechtsbijstand wordt verleend voor de geschillen die onder deze vraag zijn opgesomd. De opsomming begint met *"Geschillen die te maken hebben met scheiden of uit elkaar gaan. • Ook niet zijn verzekerd zijn geschillen die hier uit voort zijn gekomen."*.

---

[1] Zie overweging 3.6 van het arrest van de Hoge Raad van 25 november 2016 ECLI:NL:HR:2016:2687, te vinden op www.rechtspraak.nl.

[2] De commissie verwijst in dat kader naar rechtsoverweging 3.3.2 van de Hoge Raad 13 april 2018 (ECLI:NL:HR:2018:601) en rechtsoverweging 3.7.5 van de Hoge Raad 28 september 2018 (ECLI:NL:HR:2018:1800). Ook deze uitspraken zijn te vinden op www.rechtspraak.nl

Vervolgens vermeldt het artikel "*Geschillen die te maken hebben met een samenlevingscontract of een geregistreerd partnerschap. • Ook niet zijn verzekerd zijn geschillen die hier uit voort zijn gekomen.*" Uit deze bepalingen kan naar het oordeel van de commissie redelijkerwijs worden afgeleid dat geen rechtsbijstand wordt verleend voor geschillen die te maken hebben met of voortvloeien uit echtscheiding of het uit elkaar gaan. En dat er ook geen rechtsbijstand wordt verleend voor geschillen die te maken hebben met of voortvloeien uit een samenlevingscontract of een geregistreerd partnerschap. Hiervoor is niet relevant of het geschil te maken heeft met een scheiding of het uit elkaar gaan. Evenmin is van belang of het samenlevingscontract is beëindigd. Het enkele feit dat het geschil te maken heeft met het samenlevingscontract, heeft al als gevolg dat er geen rechtsbijstand wordt verleend.

3.6 Uit het vonnis van 26 maart 2021, in het bijzonder rechtsoverweging 4.5, maakt de commissie op dat hetgeen dat in kort geding wordt gevorderd -ontruiming- is gegrond op het samenlevingscontract. Uit de processtukken leidt de commissie af dat een van de verweren van de consument is dat de samenleving niet rechtsgeldig door de advocaat van de verzekeringnemer is opgezegd. Hieruit blijkt dat het kort geding in ieder geval ziet op (het al dan niet beëindigen van) het samenlevingscontract. Gelet hierop kan de commissie de consument niet volgen in zijn stelling dat er geen sprake is van een geschil over de beëindiging van een samenlevingscontract. De commissie komt tot het oordeel dat het kort geding te maken heeft met het samenlevingscontract en dit oordeel brengt mee dat de uitvoerder het verzoek om rechtsbijstand mocht afwijzen. De verwijzingen van de consument naar het samenlevingscontract, de testamenten en fiscale regelingen brengen de commissie niet tot een ander oordeel omdat het enkele feit dat het geschil te maken heeft met het samenlevingscontract, maakt dat geen rechtsbijstand wordt verleend.

Redelijkheid en billijkheid

3.7 De consument heeft verder nog gesteld dat het beroep op artikel 7 van de voorwaarden onredelijk is en dat de uitvoerder voorbijgaat aan de gevolgen die het kort geding meebrengt. De commissie begrijpt deze stelling van de consument zo, dat hij daarmee een beroep doet op de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid van artikel 6:248 lid 2 BW. Naast dat de consument dit punt niet nader heeft onderbouwd, ziet de commissie hier ook geen aanleiding om te oordelen dat het beroep op artikel 7 van de voorwaarden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is.

Het staat een verzekeraar in beginsel vrij met de dekkingsomschrijving de grenzen te bepalen waarbinnen hij bereid is dekking te verlenen[3].

[3] Zie overweging 3.4.2 van het arrest van de Hoge Raad van 9 juni 2006, ECLI:NL:HR:2006:AV9435. Dit arrest is te vinden op www.rechtspraak.nl.

Afwijking van dit uitgangspunt is een uitzondering en alleen aan de orde in bijzondere omstandigheden[4], waarvan de commissie niet is gebleken.

3.8 De commissie komt tot het oordeel dat de uitvoerder het verzoek van de consument mocht afwijzen op grond van artikel 7 van de voorwaarden. Omdat op deze grond reeds geen sprake is van dekking onder de rechtsbijstandverzekering, kan de commissie in het midden laten of er sprake is van een conflict tussen een verzekeringnemer en een medeverzekerde. Gelet hierop kan de vraag of de uitvoerder al dan niet de verzekeringnemer had moeten vragen om toestemming te geven voor het gebruik van de verzekering door de consument eveneens in het midden worden gelaten.

3.9 Het voorgaande leidt de commissie tot de conclusie dat de uitvoerder niet gehouden is om dekking te verlenen en om de schade te vergoeden.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een niet-bindend advies. Tegen deze uitspraak staat geen hoger beroep open bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. U kunt de zaak nog wel aan de rechter voorleggen.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

[4] Zie overweging 3.1.2 van het arrest van de Hoge Raad van 6 november 2020, ECLI:NL:HR:2020:1736.

Bijlage - Relevante bepalingen uit de verzekeringsvoorwaarden

"(…)
Verzekeringsvoorwaarden (LEX-RV-57-191) Rechtsbijstand Basis
(…)
3 Wie zijn de verzekerden bij een meerpersoonshuishouden?
Verzekeringnemer = u.

- *De persoon die deze verzekering heeft afgesloten.*

De persoon met wie u samenwoont.

- *De personen staan op hetzelfde adres in Nederland ingeschreven.*
  - *En wonen daar ook.*
- *De personen waarmee u een gezin vormt.*
  - *Bijvoorbeeld een kind of partner.*
  - *Ook een adoptiekind.*
    - *Vanaf het moment dat het kind officieel wordt overgedragen.*
    - *Vanaf het moment dat het kind op hetzelfde adres woont.*
  - *Ook de au pair die bij u woont.*

De personen met wie u niet samenwoont.

- *Het kind dat bij een ex-partner woont en regelmatig bij u is.*
- *Ook als het kind of partner in een tehuis zit.*
  - *Bijvoorbeeld een verzorgings- of verpleeghuis.*
- *Ook het kind dat ergens anders woont door voltijdstudie.*

Uw verzekerde huishouden vindt u op uw verzekeringsbewijs.
(…)
16 Wat als verzekerden met elkaar een geschil hebben?
U krijgt rechtsbijstand.

- *Medeverzekerden mogen de verzekering alleen gebruiken als u dat goed vindt.*
  - *Als medeverzekerden een geschil met elkaar hebben, dan kiest u wie rechtsbijstand krijgt.*

(…)
Verzekeringsvoorwaarden LEX-RV-54-191 Rechtsbijstand Consument en Wonen
(…)

7 Bij welke geschillen is rechtsbijstand niet verzekerd?

Geschillen die te maken hebben met scheiden of uit elkaar gaan.

- *Ook niet verzekerd zijn geschillen die hier uit voort zijn gekomen.*

Geschillen die te maken hebben met een samenlevingscontract of een geregistreerd partnerschap.

- *Ook niet verzekerd zijn geschillen die hier uit voort zijn gekomen.*

Geschillen die te maken hebben met alimentatie, ouderlijk gezag of omgangsregelingen.

Geschillen die te maken hebben met de verdeling van vermogen.

- *Bijvoorbeeld bij een scheiding of uit elkaar gaan.*
- *Bijvoorbeeld de verdeling van geld, spullen of pensioen.*

(…)"